

Konsekwencje prezydenckiej propozycji podwyższenia kwoty wolnej od podatku

Dzisiejsza inicjatywa ustawodawcza Prezydenta RP Andrzeja Dudy dotycząca podwyższenia kwoty wolnej od podatku z 3 091 zł do 8 000 zł rocznie kosztowałaby budżet państwa około 21 mld zł rocznie. Ogólnie na proponowanej zmianie skorzystałoby ok. 12,4 mln gospodarstw domowych (92,1%), zaś pełne korzyści w systemie PIT wyniosłyby 74 zł miesięcznie w przypadku osób samotnych i 147 zł miesięcznie w przypadku małżeństw. Tymczasem przeznaczenie 21 mld zł z budżetu państwa na alternatywny cel pozwoliłoby na zwiększenie środków na przykład na infrastrukturę transportową o niemal 230%, zaś nakładów na naukę – o 360%.

Wartość kwoty wolnej od podatku w polskim systemie podatku dochodowego od osób fizycznych pozostaje na niezmiennym nominalnie poziomie od 2008 r. Jej podniesienie z 3 091 zł do proponowanych przez Prezydenta Andrzeja Dudę 8 000 zł rocznie przyniosłoby korzyści większości podatników rozliczających się w systemie PIT. Dzięki nowemu sposobowi rozliczania ulgi podatkowej na dzieci obowiązującemu od 2014 roku, na rozwiązaniu tym skorzystałby również rodziny z dziećmi o niskich dochodach, gdyż w ich przypadku wyższa kwota wolna przełożyłaby się na wyższą wartość zwrotu niewykorzystanej ulgi podatkowej na dzieci.

Proponowana zmiana przełożyłaby się na korzyści pracujących osób samotnych posiadających dochody przekraczające 430 zł brutto miesięcznie, zaś pełne korzyści z tego tytułu w kwocie 74 zł miesięcznie uzyskiwałyby osoby z dochodami powyżej 850 zł brutto miesięcznie. W przypadku samotnych emerytów i rencistów na wyższej kwocie wolnej w pełni skorzystałby osoby otrzymujące miesięczne świadczenia powyżej 630 zł brutto. Małżeństwa z jedną osobą pracującą nieposiadającą dzieci w wyniku zmian płaciłyby niższy podatek przy dochodach powyżej 730 zł brutto miesięcznie, a pełną korzyść w miesięcznej wysokości 147 zł uzyskiwałyby przy dochodach przekraczających 1 570 zł brutto miesięcznie. Przy tym samym poziomie dochodu pełne korzyści zyskałby również małżeństwa z jednym i z dwójką dzieci, podczas gdy w przypadku rodzin z trójką i czwórką dzieci pełne korzyści przypadłyby przy dochodach przekraczających odpowiednio 2 020 zł i 2 770 zł brutto miesięcznie. Małżeństwa emerytów i rencistów mogłyby liczyć na pełne korzyści przy świadczeniach powyżej 1 250 zł brutto miesięcznie.

W związku z obowiązującym sposobem naliczania składek NFZ oraz refundacją ulgi podatkowej na dzieci całkowite korzyści wynikające z proponowanego rozwiązania w przypadku części rodzin nieznacznie przekroczyć podane wyżej korzyści w podatku dochodowym. Przykładowo, na zmianie nieco więcej zyskałaby pracująca osoba samotna o dochodach w przedziale 860 – 1 790 zł brutto miesięcznie (korzyści nawet do 91 zł miesięcznie), czy małżeństwo z dwójką dzieci przy dochodach z pracy w przedziale 1 580 – 3 340 brutto miesięcznie (maksymalne korzyści – 179 zł miesięcznie).

Ogółem na proponowanym podwyższeniu kwoty wolnej korzyści odniosłoby 12,4 mln gospodarstw domowych. W Tabeli 1 przedstawiono, jak ogólne korzyści w wyniku proponowanego rozwiązania w wysokości 21,2 mld zł rocznie rozłożyłyby się pomiędzy poszczególne typy rodzin. Gros korzyści uzyskiwałyby małżeństwa - zarówno te z dziećmi, jak i te bez dzieci na utrzymaniu – odpowiednio 6,4 mld i 4,8 mld zł rocznie. Samotne osoby w wieku produkcyjnym zyskałyby na zmianie 3,5 mld zł rocznie, zaś niewiele mniejsze korzyści przypadłyby samotnym osobom 60/65+ (3,0 mld zł rocznie). Korzyści rodziców samotnie wychowujących dzieci wyniosłyby 0,8 mld zł rocznie.

Tabela 1 Korzyści w wyniku proponowanej zmiany według typów rodzin

Typy rodzin	Całkowite roczne korzyści (mld zł)	Przeciętne miesięczne korzyści (zł)
Osoby samotne	3,5	45,70
Samotni rodzice	0,8	73,80
Małżeństwa bez dzieci	4,8	135,90
Małżeństwa z dziećmi	6,4	122,50
Osoby samotne 60/65+	3,0	75,00
Małżeństwa 60/65+	2,7	152,50
Łącznie	21,2	-

Tabela 2 Koszt proponowanej zmiany w zestawieniu z planowanym na 2016 r. budżetem państwa

	Wartość (mld zł)	Relacja do 21,2 mld zł
Łączne wydatki, w tym m.in. na kategorie:	351,5	6,0%
Zdrowie	8,7	243,7%
Edukacja, wychowanie i opieka	59,1	35,9%
Nauka polska	5,9	359,3%
Bezpieczeństwo zewnętrzne i nienaruszalność granic	28,0	75,7%
Zabezpieczenia społeczne i wsparcie rodziny	100,0	21,2%
Infrastruktura transportowa	9,3	228,0%
Polityka rolna i rybacka	5,4	392,6%
Łączne wpływy, w tym m.in. z:	296,9	7,1%
PIT	46,7	45,4%
CIT	26,4	80,3%
VAT	128,4	16,5%
Akcyza	64,0	33,1%

Dodatkowo Tabela 1 pokazuje, ile poszczególne typy rodzin przeciętnie zyskałyby na zmianie w ujęciu miesięcznym. Przeciętne miesięczne korzyści wśród małżeństw byłyby wyższe niż osób samotnych. Przykładowo, dla małżeństwa osób 60/65+ przeciętne korzyści sięgnęłyby 153 zł miesięcznie, zaś dla małżeństwa w wieku produkcyjnym bez dzieci – 136 zł, oraz 123 zł miesięcznie dla małżeństwa wychowującego dzieci. W ujęciu miesięcznym przeciętne korzyści samotnych rodziców byłyby zbliżone do korzyści samotnych osób w wieku poprodukcyjnym (ok. 74 zł miesięcznie), zaś przeciętnie najmniej na zmianie zyskałyby pracujące osoby samotne – ok. 46 zł miesięcznie.

Biorąc pod uwagę wysoki koszt proponowanego rozwiązania dla budżetu w Tabeli 2 zaprezentowano o ile proporcjonalnie można by podnieść wydatki na wybrane zadania państwa względem planowanych wydatków na rok 2016, gdyby przeznaczono na ten cel 21,2 mld zł. Alternatywny sposób wydatkowania tej kwoty pozwoliłby przykładowo na podniesienie planowanych wydatków z budżetu centralnego na edukację o ok. 36%, na zdrowie – o niemal 250%, zaś wydatków na naukę – o ok. 360%.

– *Choć kwota wolna od podatku w Polsce jest faktycznie bardzo niska, to jest bardzo mało prawdopodobne, by na podniesienie jej do proponowanej przez Prezydenta Dudę wysokości stać było nasz budżet w najbliższym czasie bez wyraźnych cięć w wydatkach publicznych lub bez wzrostu podatków* – komentuje dr hab. Michał Myck, dyrektor CenEA. *Chcąc potrzebne na to 21 mld zł sfinansować na przykład z dodatkowych dochodów z CIT, musiałyby one wzrosnąć o 80%* – dodaje Myck.

Analizy przedstawione w Informacji Prasowej są częścią mikrosymulacyjnego programu badawczego Fundacji Centrum Analiz Ekonomicznych (CenEA) i powstały w ramach projektu *Deklaracje i rzeczywistość: podatki i świadczenia w roku wyborczym* realizowanego w programie *Obywatele dla Demokracji*, finansowanym z Funduszy EOG. Raporty CenEA opracowane w ramach projektu są dostępne na stronie www.cenea.org.pl. Dane wykorzystane w analizach pochodzą z Badania Budżetów Gospodarstw Domowych 2013 i zostały udostępnione przez Główny Urząd Statystyczny.

Ani Fundacja im. Stefana Batorego, ani Główny Urząd Statystyczny nie ponoszą odpowiedzialności za wyniki przedstawione w Informacji prasowej i wnioski z nich płynące. Wnioski zawarte w Informacji prasowej opierają się na obliczeniach przeprowadzonych przez autorów przy użyciu modelu *SIMPL*.

CenEA jest niezależną, apolityczną jednostką naukowo-badawczą skupiającą się na analizie konsekwencji polityki społeczno-gospodarczej, ze szczególnym uwzględnieniem Polski. Więcej informacji na stronie www.cenea.org.pl.

Kontakt dla mediów

Fundacja CenEA

dr Michał Myck
tel. 91 831 40 29
mmuck@cenea.org.pl

FineArt Communications

Magdalena Żuk
tel. 608 362 996
mzuk@fineart-com.pl

Tabela 1
Źródło: CenEA – obliczenia własne z wykorzystaniem modelu *SIMPL* na podstawie danych BBGD-2013 (przeważonych i zindeksowanych do 2015 r.).

Tabela 2
Źródło: Ministerstwo Finansów – budżet centralny 2016, wydatki w układzie zadaniowym.